

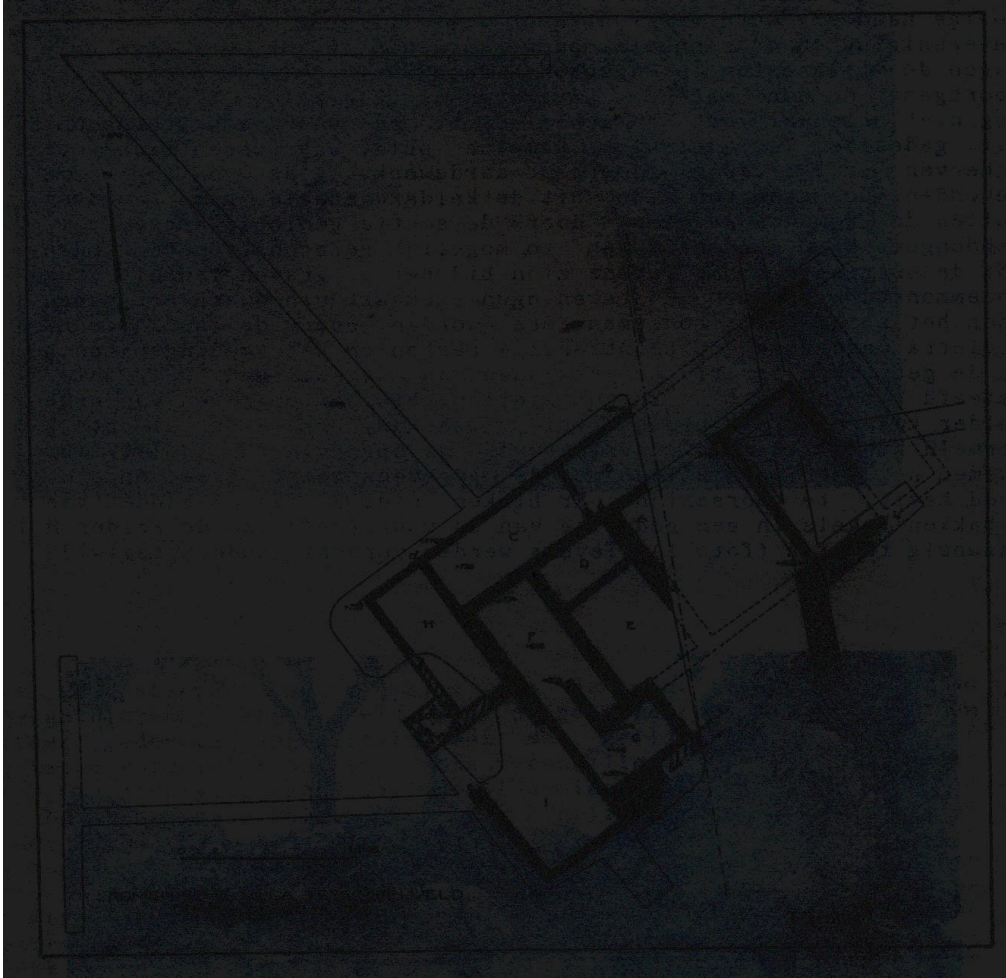
Verslag van de her opgraving van de Romeinse villa "De Molt" in Simpelveld.

...ploeteren in de zware klei...

Het bestaan van de Romeinse villa aan de Stampstraat werd in 1937 bekend. Dit als gevolg van het vinden van stukken dakpan door de toenmalige eigenaars van het perceel, de heren Schepers. De opgraving werd toen geleid door de heer Braat, archeoloog van het Rijksmuseum van Oudheden te Leiden en de heer Houppermans, conservator van Ehrenstein. Een gedeelte van de villa kon toen niet opgegraven worden, omdat dit lag op een perceel dat in eigendom was van de heren Bleylevens, die geen opgraving toestonden. Dit gedeelte is later, in 1947 nog opgegraven, toen het stuk grond door vererving in andere handen was gekomen. Door de bebouwing aan de Remigiusstraat ging het gedeelte van de villa, dat in 1947 was opgegraven, weer verloren. Om de overige restanten van de funderingen en de kelders te behouden, hadden deze in 1961, bij de invoering van de Monumentenwet, door de gemeente Simpelveld als monument aangemerkt moeten worden. Dit is helaas niet gebeurd. Begin maart 1989 kondigde de gemeente Simpelveld aan het uitbreidingsplan "de Molt" te willen gaan realiseren. Dit opende de mogelijkheid voor de Heemkundevereniging "de Bongard" om de villa nogmaals op te graven. Nadat de inspraakronde voor dit uitbreidingsplan aangekondigd werd, heeft de sectie geologie/archeologie van "de Bongard" een verzoek ingediend om het uitbreidingsplan zodanig te wijzigen dat de restanten bewaard konden blijven. Tevens werd de heer Stoepker van de ROB (Rijksdienst voor Oudheidkundig Bodemonderzoek) in kennis gesteld van de plannen van de gemeente. Naar aanleiding hiervan heeft de sectie geologie/archeologie een gesprek gehad met de heer Stoepker om de mogelijkheden te bekijken deze villa voor het nageslacht te behouden. Op verzoek van de heer Stoepker werd begonnen met het graven van een proefsleuf van 1 m breed, 30 m lang en 0,3 m diep, op

6 m van de erfscheiding om de exacte plaats van de villa vast te kunnen leggen. Met een ploeg van ongeveer 8 personen werd op vrije avonden en zaterdagen begonnen in de zware klei te ploeteren. Al snel werden de eerste stukken fundering gevonden. Na overleg met de heer Stoepker zijn we de funderingen verder gaan uitgraven om de villa goed te kunnen laten intekenen. Na enkele hoeken vrij te hebben gemaakt kon geconcludeerd worden, dat de oorspronkelijke tekening (tekening 1) van W.C. Braat grotendeels correct was.

Op de situatietekening van Braat uit 1937 was een pereboom ingetekend, waaromheen hij nog niet had gegraven. Deze pereboom was verwisseld met een andere pereboom welke op het terrein staat en die door de huidige eigenaar aangewezen was als de bewuste pereboom. Hierdoor was een misverstand ontstaan omtrent de ligging van de restanten van de villa. Bij de door Braat

ingetekende pereboom mocht door ons niet gegraven worden; dit deel wilde de ROB zelf opgraven. De ROB besloot begin juli hiertoe over te gaan en tevens de overige delen van de funderingen vrij te maken om alles nog eens in tekening te kunnen brengen. Voor het grove werk werd een graafmachine ingehuurd. Het nodige handwerk werd verricht door vrijwilligers van de heemkundevereniging en door enkele medewerkers van de ROB. Met deze hulp lagen de villaresten in ongeveer 5 dagen vrij en kon de opgraving voortgezet worden met het uitgraven van de kelder, welke Braat nog niet helemaal leeg had gehaald, bij de voornoemde pereboom. Dit gedeelte lag vol met Romeins puin, waartussen zich veel

scherven van allerlei soorten aardewerk, glas en spijkers bevonden. De scherven zijn uit de kelder gehaald, gesorteerd en zullen de komende maanden door de sectie geologie/archeologie schoongemaakt, genummerd en zo mogelijk gereconstrueerd worden tot de originele vorm. Tevens zijn bij het uitgraven van dit stuk bodemmonsters genomen en tekeningen gemaakt van dwarsdoorsneden door het puin. Deze bodemmonsters worden door de botanica L. Kooistra onderzocht op plantaardige resten om het voedingspatroon en de gebruikte agrarische gewassen van de Romeinen welke hier geleefd hebben vast te kunnen stellen. Bij het opgraven van deze kelder kwamen ook 5 nissen vrij, waarvan Braat er slechts 2 vermeld heeft in zijn verslag over de opgravingen in 1937. Er kwamen nog meer verschillen met de gegevens welke Braat opgetekend heeft, te voorschijn. Er bleken niet 2 maar 3 banden van gebakken tegels in een gedeelte van de muur (c-d) van de kelder H aanwezig te zijn (foto 1).

Tevens werden verschillende metselwijzen geconstateerd; een gedeelte van de muur bestond uit ruwe mergelblokken, afgewisseld met de genoemde banden, terwijl een ander gedeelte opgemetseld was met gelijkvormig gezaagde of gekapte mergelblokken. Door deze verschillende metselwijzen meent men, in navolging van Braat, een fasering te kunnen aanbrengen in de bouw van deze kelder. Erg uitzonderlijk aan deze kelder is de omvang nl. 8,2 m bij 3,2 m en 1,7 m diep, hetgeen erg groot genoemd mag worden. Bovendien kent de villa nog een kelder (foto 2), iets kleiner en minder fraai uitgevoerd. Vanuit een binnenvertrek kon men deze kelder via een trap bereiken, welke gereconstrueerd kan worden middels inspringingen in het metselwerk (aldus Braat). Soortgelijke inspringingen welke op een trap duiden, zijn ook gevonden aan de noordwestelijke buitenmuur vanuit ruimte C naar kelder H. Indien hier een trap heeft bestaan, zou deze uitkomen op die plaats in kelder H, waar het metselwerk met de banden van tegels, afgewisseld met grote mergelblokken (hoogstwaarschijnlijk 3e eeuw), gevonden werd. De vraag is dan, waarom deze trap naderhand is vervallen, toen men de muur, waarin de banden met tegels zijn aangebracht, heeft opgetrokken, en waar de toegang tot kelder H dan was gesitueerd.

Een ander vraagteken blijft ook het gat in de noordwestelijke Keldermuur van H (foto 3), waarover de meest uiteenlopende meningen heersen. Verder zijn in de vloer van kelder H uitsparingen ontdekt, welke gediend kunnen hebben voor het plaatsen van voorraadpotten. Ook moet nog melding gemaakt worden van een stuk fundering in deze vloer, alsmede van een paalgat niet ver van de noordwestelijke muur. Tegen de zuidwestelijke muur lag in de hoek een rij van 3 aaneengesloten gekapte, zachte mergelblokken. Aan de buitenzijde van deze muur lag op de hoogte van de rest van de fundering nog een restant van een vierkante aanbouw van 1,8 m bij 1,8 m. Ook werd nog een stuk fundering gevonden welke in de ruimte ligt welke door Braat I genoemd werd. Deze laatste 2 muurresten zijn door Braat niet opgegraven. De vondsten kunnen grotendeels gerangschikt worden onder stortvondsten, daar de villa reeds door Braat opgegraven is geweest

en weer dichtgegooid. Uit het stuk van de kelder, waar Braat niet gegraven heeft, zijn de meeste aardewerkscherven en stukjes glas gekomen. De sectie zal proberen de gevonden scherven samen te stellen waaruit de oorspronkelijke vorm afgeleid kan worden. Braat meldt, dat er slechts één kleine scherf versierd terra-sigillata is gevonden, nu zijn er veel stukken terra-sigillata gevonden, maar zonder versiering. Braat geeft bij de vermelding van de aardewerkvondsten geen opgave van scherven waarop een stempel voorkomt. Bij de opgraving van 1989 zijn 2 scherven (bodems van kommen of potjes uit terra-sigillata) met stempel gevonden, namelijk één met URBANUSF en één met RUCCATANUS.

Op zondag 23 juli 1989 heeft de heemkundevereniging door het organiseren van een open dag (foto 4) belangstellenden in de gelegenheid gesteld de restanten te bekijken. Tijdens deze open dag is er gestart met een handtekeningenactie tot behoud van de villarestanten. In de daarop volgende weken is deze actie voortgezet hetgeen resulteerde in bijna 1500 adhesiebetuigingen.

Door de heemkundevereniging "de Bongard" werden stappen ondernomen richting gemeentebestuur Simpelveld om de archeologische restanten van deze villa te kunnen behouden. Dit kan door aankoop van de kavel waarop deze restanten gelegen zijn. Enkele mensen uit de vereniging hebben een rapport samengesteld met een argumentatie tot behoud van de villarestanten. Dit rapport is, samengevoegd met andere schriftelijke adhesiebetuigingen van instanties, persoonlijk aangeboden aan Burgemeester en Wethouders en aan de raadsleden. 29 september was de spannende dag. De gehele sectie archeologie/geologie was op de publieke tribune aanwezig toen de gemeenteraad unaniem besloot tot aankoop van de kavel over te gaan.

De eerste stap tot behoud is gezet. De vereniging probeert nu via sponsors en subsidies voldoende financiële middelen bijeen te krijgen om de restanten geheel of gedeeltelijk te kunnen overkappen.

De sectie Archeologie/Geologie van de Heemkundevereniging "De Bongard".

Foto,s ; R.Bogman J.Bonten E.Puts